

Volja.

Drama v štirih dejanjih. Spisal Etbin Kristan.

O s e b e:

Ivan Mrkulin, profesor (56 let).

Franjo, njegov sin (30 let).

Marica, } njegovi hčeri (22 let).

Ljubica, } (20 let).

Margarita, njegova druga žena (28 let).

Julka Vrtnikova, privatna uradnica (26 let).

Edvard Gospodar, nadporočnik (30 let).

Mirko Grabar, slikar (25 let).

Milan Slavec, glasbenik (32 let).

Pestunja.

Meraviglia.

Gospa Erbarjeva.

Gostje, natakariji, gostilniški pomočnik, vratar.

Drama se vrši v Trstu (četrti dejanje v nekem morskem kopališču)
v našem času.

Prvo dejanje.

Salon pri Mrkulinih. Vrata: ena v ozadju na sredi, ena na desni, dvojna na levi. Zadaj desno in levo od vrat po eno visoko okno. Skozi vrata v ozadju se pride na balkon. Razgled po morju.

Vsa oprava je dragocena in moderna. Tapete in prevlake na pohištju so v modernih barvah. Ob vhodu na desni ter ob vsakem oknu po en stol brez naslona. V ozadju v obeh kotih male mizice s cveticami. Na levi med obojimi vrati visoka ura, poleg nje na vsaki strani dekorativna posoda. Na desni bolj v ozadju ob steni pianino; poleg njega na eni strani predalo za note, na drugi stolič brez naslanjala; enako pred pianom. Levo v ospredju garnitura: miza, divan, fotelji; desno vitek stebrič iz marmorja z malim kipom Venere; nekoliko bolj v sredi mizica za smodke. Na levi, povsem spredaj gugalka. Ob steni klopica. Po tleh preproge. Po stenah slike in dekorativni krožniki.

Vsa okna in vrata v ozadju so zagrnjena. Najprvo je teman težak zastor, ki pokrije celo okno, odnosno vrata à la »store«; vrhu tega bele čipkaste zavese; to je skupaj aranžirano na traku, da se z enim potegom lahko okno popolnoma zagrne ali pa razgrne. Nad tem je dekoracijski zastor, ki je ob straneh jako ozko naguban, spodaj pa široko aranžiran, tako da pride lahko kar največ svetlobe v sobo, kadar je okno razgrnjeno.

S stropa visi velika svetiljka; na njej gumb za električni zvonec.

Na enem naslanjaču leži moški klobuk in palica ekscentrične oblike. Na mizi nekoliko knjig.

Po leti, proti večeru. — Vrata na balkon so odprta, ali popolnoma zagrnjena, ravno tako okna. V sobi je tema. — Na mizi stoji vaza z opojno dišečim cvetjem.

Marica igra na pianinu »Prihod romarjev« iz »Tannhäuserja«.

Franjo je na balkonu, ali ne vidi se ga, ker je zakrit.

Edvard (pride z desne): — Klanjam se, gospodična. (Marica leno pokima in igra dalje. Edvard položi čepico na stolič pri vratih in stopi počasno proti pianinu; v tem slači rokavice.) Kako se izvolite počutiti? (Marica lahko skomizgne. Edvard postoji hip, potem gre počasi proti uri, vzame svojo uro iz žepa in ju primerja.) Eh — dolgočasna vprašanja — kaj ne? (gre zopet k pianinu in sede na stolič).

Marica. Oh! Stara novica! (Premor.)

Edvard. Kje pa je Franjo?

Marica. Tam. (Pokaže z glavo proti balkonu.)

Edvard. Se tudi dolgočasi?

Franjo (pride z balkona). Kaj novega?

Edvard. Ne vem ničesar. Razen tega, da mi boš v novembru lahko čestital. Postanem stotnik.

Franjo. O — skoro vsak nadporočnik postane stotnik. To ni nič nenavadnega.

Edvard. Ne, nič nenavadnega. (Poda Franju z afektovano non-chalanco roko, ne da bi vstal.) Kaj loviš sedaj nenavadnosti?

Franjo. Jaz? . . Pa! . . Da se ti sanja kaj takega! V nenavadnosti sploh ne verujem. Nič ni nenavadno. (Vzame smodko z mi-znice, jo počasi odreže in prižge.) Ali ne maraš kaditi?

Edvard. Pa mi daj cno! (Franjo vzame drugo smodko, jo odreže, ter jo da Edvardu, ki si jo sam prižge.) Kam pa greš nocoj?

Franjo. Kaj vem? (Sede v gugalnik.)

Edvard. Pri Bazettiju igra ženska kapela.

Franjo. Fadesa!

Edvard. Seveda. Pa kaj bi počeli? — Sicer pa . . vse skupaj je neumno . . . Pa . . .

Marica (vstane od pianina in sede na zofo, tako da bolj leži, nego sedi). Ali veste, kaj se mi zdi?

Edvard. Kaj pa?

Marica. Da smo pravzaprav igrače in nič drugega.

Franjo. Hm.

Edvard. Vi mislite tako?

Marica. Mislim. Ali menite, da smo kaj drugega?

Franjo. Oh, le nikar ne začni filozofirati! To je še bolj dolgočasno. In ni originalno. Saj znaš samo plagirati tuje misli.

Marica. Tvoje!

Franjo. Nič. Bedasta je . . . Pa ti skrbi rajša za svojega Edvarda . . . hahaha! . . . Eh, pojdita spat! (Od morja sem se začujejo gosli.) Kakšen tepec, pa je to? Zdaj, po noči moti mirne ljudi s svojim brenkanjem . . .

Marica (tiho). Ta melodija —!

Ljubica (stopi k oknu in pogleda ven. Mesečna noč). Ah, to je res poetično. Nekdo se vozi po morju pa igra na gosli.

Franjo. Bedak je.

Marica. Moj Bog, ta melodija . . . !

Franjo. Alo, spat!

Marica (gre počasi k oknu, kjer je Ljubica).

Franjo (gre opotekaje k vratom na levi in godrnja). Spat, spat . . . !
(Odide v sosednjo sobo.)

(V tem ko Franjo odhaja, gre Marica kakor v sanjah k pianinu, sede in začne potihoma spremljati melodijo gosli, katera se sliši od morja. Polagoma igra glasneje in glasneje. — Ljubica je odprla okno. Nad morjem sveti mesec; njegova svetloba prodira tudi v sobo . . . Marica igra povsem glasno. — Naenkrat utihnejo gosli s kratkim stavkom. Marica igra še nekoliko akordov. Tedaj tudi ona hitro neha. Vstane, ogleda se kakor v sanjah in položi roko počasi na čelo. Ljubica pohiti k njej.)

(Zastor naglo pade.)